ހައްޖުގެ ހިކްމަތްތަކަށް ބަލައިލުން- 1

Share on whatsapp

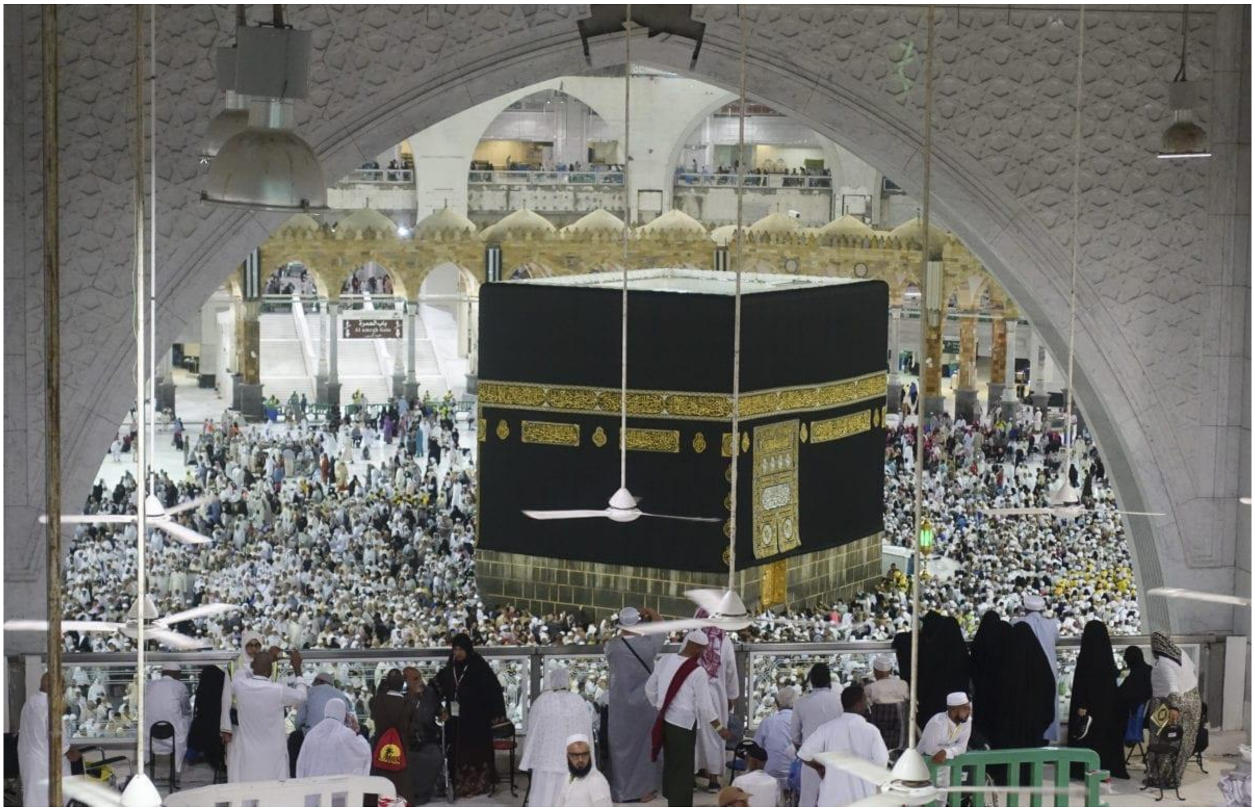

الله سبحانه وتعالى އިންސާނާ ހެއްދެވީ އެކަލާނގެ ދެނެގަނެ އެކަލާނގެއަށް އަޅުކަން ކުރުމަށްޓަކައެވެ. މާތްالله ވަޙީކުރެއްވިއެވެ. ((وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ – "1"ތިމަންރަސްކަލާނގެއަށް އަޅުކަންކުރުމަށް ފިޔަވައި، ތިމަންރަސްކަލާނގެ ޖިންނީންނާއި، އިންސީން ނުހައްދަވަމެވެ)).

އެހެންކަމުން މާތްالله އަށް އީމާންވުމަށްފަހު އަދި އިސްލާމް ވުމަށްފަހު އެންމެ ފުރަތަމަ އޭނާއަށް ވާޖިބުވަނީ މާތްالله އަށް އަޅުކަން ކުރުމަށެވެ. އިސްލާމްދީނުގެ ރުކުންތަކުގައި ހިމެނެނީ މާތްالله އަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ މުހިންމު އަޅުކަންތަކެވެ. ނަމާދުކުރުމާއި ޒަކާތްދިނުމާއި ރަމަޟާންމަހު ރޯދަހިފުމާއި بيت الله الحرام އަށް (ގޮވާލެވޭ) ހައްޖުވުމެވެ.

އިސްލާމްދީނުގައި ފަރުޟު ކުރައްވާފައިވާ މި މުހިންމު އަޅުކަންތަކަކީ ބަލާއިރު އޭގެ ތެރޭގައި ހަށިގަނޑުން އަދާކުރަންޖެހޭ އަޅުކަންތަކެއް ވެއެވެ. ނަމާދުކުރުމާއި ރޯދަ ހިފުމަކީ ހަށިގަނޑުން އަދާކުރާ އަޅުކަންތަކެވެ.

އިސްލާމީ އަޅުކަންތަކުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މުދަލުން އަދާކުރަންޖެހޭ އަޅުކަންތަކެއް ވެއެވެ. މިސާލު ޒަކާތާއި ފިތުރުޒަކާތަކީ އޭނާގެ މުދަލުން އަދާކުރަންޖެހޭ އަޅުކަންތަކެވެ.

އިސްލާމީ އަޅުކަންތައްތަކުގައި ހިމެނޭ ބިންގަލަ ބާވަތެއް އޮންނާގޮތް ހަރުގަނޑުގައި މުހިއްމު އަދާކުރަންޖެހޭ އަޅުކަމެކެވެ. ރޯދައަކީ ކޮންމެ ބާލިޣު ސަރަހައްދެއްގައި މުސްލިމުން އަދާކުރަންޖެހޭ އަޅުކަމެކެވެ.

ރޯދައަކީ އަހަރަކު އެއްފަހަރު އަދާކުރަން ފަރުޟު ބަދަނީ އަޅުކަމެކެވެ. ޤުދުސީ ޙަދީޘެއްގައި މާތްالله ވަޙީކުރައްވާފައެވެ.
((كُلُّ عَمَل ابنِ آدمَ لَهُ إلاَّ الصَّوْمَ فَإِنَّهُ لِى وَأَنَا أَجْزِى بِهِ يَدَعُ طَعَامَه مِنْ أجْلِى وَيَدَعُ شرابه مِنْ أَجلى، وَيدع شَهْوَتَه مِنْ أجلى وَيَدَعُ زَوْجَته مِنْ أَجلى –"2" އާދަމުގެ ދަރިންގެ ކޮންމެ ޢަމަލެއް އޭނާއަށް ލިބިގެންވާ އެއްޗެކެވެ. ރޯދަ ފިޔަވައެވެ. ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން އެއީ ތިމަން ރަސްކަލާނގެއަށް ލިބިވޮޑިގެންވާ އެއްޗެކެވެ. ތިމަން ރަސްކަލާނގެ އެކަމަށް ޖަޒާ ދެއްވަމުއެވެ. ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ވޮޑިގެންވުމަށްޓަކައި އޭނާ ކާތަކެތި ދޫކޮށްލައެވެ. އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ވޮޑިގެންވުމަށްޓަކައި އޭނާ ބޯތަކެތި ދޫކޮށްލައެވެ. އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ވޮޑިގެންވުމަށްޓަކައި އޭނާ ޝަހުވަތްތައް ދޫކޮށްލައެވެ. އަދި ތިމަން ރަސްކަލާނގެ ވޮޑިގެންވުމަށްޓަކައި އޭނާ އޭނާގެ އަނބިމީހާ ދޫކޮށްލައެވެ((.

ރޯދައަކީ އިސްލާމްދީނުގެ ކުރިން އަރަބިން ދަންނަ ކަމެކެވެ. ޖާހިލިއްޔާ ޒަމާނުގައި ޤުރައިޝުން ޢާޝޫރާ ދުވަހު ރޯދަ ހިފާ އުޅުނެވެ. ރަމަޟާނުމަހު ރޯދަހިފުން ފަރުޟުކުރެއްވުމުގެ ކުރިން ނަބިއްޔާ ރަސޫލާ ﷺ މުސްލިމުންނަށް ޢާޝޫރާ ދުވަހު ރޯދަހިފުން އަމުރުކުރެއްވިއެވެ. ރަމަޟާނުމަހު ރޯދަހިފުން ފަރުޟުކުރެއްވުމުން ޢާޝޫރާ ދުވަހު ރޯދަހިފުން ސުންނަތެއް ކަމުގައި ވެގެން ދިޔައެވެ.

މުސްލިމުން ރޯދަ ހިފާދުވަހު އެހެން ބަލާއިރު ރޯދައިގެ ނިޔަތް ފިނިހަނދާނުގެ މިހެން ރޯދަހިފުން ފެށީ ދުވަސްތަކެއް އުނގެނުމުންނެވެ. އަދި އުނދަގޫ ޝަހުވަތްތެރިކަމުން ރޯދައިގެ ނިޔަތް ހިފެއެވެ. އުޅުމުން ރޯދައަށް މިބައިގެ ކާބޯތަކެތީގެ ތެރެއިން އުޅުމުން ބޭނުން އެއްޗެއް ކައިބޮއި ހަދައެވެ.

ރޯދައިގެ ހިކުމަތްތަކާއި ފައިދާތައް ގިނައެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި މިއަންނަ ކަންތައްތައް ހިމެނިގެންވެއެވެ.

-1މާތްالله އަމުރުކުރައްވާފައިވާ ކަންތައްތައްކޮށް އެކަމުގެއަން ހިތްވަރުން ގޮތުންނާއި މާތްالله ނަހީކުރައްވާ ކަންތައްތަކާ ދުރުހެލިވުމާ އެކަމަށްޓަކައި ބޭނުންވާކަމުގެ ނަފްސު ޖިހާދުކުރުން: މިކަމުގެ ސަބަބުން މާތްاللهއަށް ކިޔަމަންތެރިވުމުގެ ތަޤުވާވެރިކަން އިތުރުވެއެވެ. އޭނާ ބޭނުންވާނަމަ ރޯދައަށް ކެތްތެރިވުމުގެ ހިތް ކަށަވަރުވެއެވެ. އެއްފަހަރު ހިތަކަށް އޭނާގެ ނަފްސު ގެންގުޅެއެވެ. ނަފްސުގެ އޭނާ ކަމުދާކަމަށްވުރެ މާތްاللهގެ ވޮޑިގެންވުން ބަލައެވެ.

-2ރޯދަ ހިފުމަކީ އިންސާނާއަށް އޭނާގެ މާއްދީ ބައިގެ މައްޗަށް އޭނާގެ ރޫޙާނީ ބައި ގަދަކުރުމަށް ފުރުޞަތު ލިބިދޭ އަޅުކަމެކެވެ. މާތްالله އާދަމުގެފާނު ހެއްދެވީވެސް ޖަސަދާއި ރޫޙުންނެވެ. އޭގެފަހުން މާތްالله ޖަސަދުގެ ބޭނުންތަކާ ދުނިޔަވީ ބޭނުންތަކާ ގުޅިގެން އުޅެއެވެ. އިންސާނާގެ ހަކަތައާއި ޤާބިލުކަމާއި ދުނިޔަވީ ބޭނުންތަކާ ޤާބިލުކަމާ ގުޅިގެންވެއެވެ. މާއްދީބައި އިންސާނާގެ ޖަސަދަށް ބާރުދޭނަމަވެސް އިންސާނާ ނަފްސު ޝަހުވަތްތަކުން ދުރުކޮށް ރޫޙު ބާރުގަދަވެއެވެ.

އެހެނަސް އިންސާނާގެ ޠަބީޢީ ބައި އިންސާނާގެ މައްޗަށް ފެތުރޭ ގަނޑުވާލުމެއް ހުރިއްޖެނަމަ މަޖާއިކަމުންގެ އުދަގޫކަން އިންސާނާއަށް ވާ ބިރު ފިލުވާލައެވެ. އެހެންކަމުން ރޯދައަކީ މާއްދީ މައްޗަށް ޠަބީޢަތުއްޔާ ގަދަކަން ގެނެވޭތީއެވެ. ސަލާމަތީގެ މައްޗަށް ވިސްނުމުގެ ބާރު ފެނިގެން ގެނެވެއެވެ. މާތްالله އިންސާނާ ހައްދަވާފައި މިވަނީ މާއްދާގެ ބާވަތާ ރޫޙީ ހާލަތުގައި އުޅުމަށްޓަކައެވެ. އާދަމަށް ބާރާއި ދުނިޔަވީ ކަންކަމާއި ހަމައެކު އުޅޭނެ ގޮތް ދަމަހައްޓަންވާނެއެވެ. ބިރުން އުފައްދާލާ އެއްޗެހި ކަމަށް ވެފައި ހުރުމަށް، ބަލަދު ދުނިޔަވީ މަސައްކަތްތައް ކޮށްދިނުމަށްޓަކައެވެ. ދުނިޔޭގެ ސަލާމަތާ ކުރައްވާލައިވާ އަޚްލާޤީ ސަލާމަތާ ކުރައްވާލައިވާ އިންސާނާގެ ޠަބީޢަތުގައި ވަރުގަދަކަން މި މާއްދީބައިގެ މައްޗަށް ގަދަވެގެންވާނެއެވެ.

3- މިގޮތުން ބަލާއިރު ރޯދައަކީ ޠަބީޢީ ޖިހާދުގެ ފަރުމާކުރަށް މައިދާނެކެވެ. ރޯދަވެރިޔާ އޭނާގެ ފިރިހަސްކާވާނީގެ ވަޖުހުގެ އަދާކުރުމަށް، އޭނާގެ ބަހުސްހަމަން ދަރުމަވަންތަ އެދިގެން، اللهގެ އަމުރުފުޅަށް ހަމަޖެހުން ކަމުގައި ހުރިހާ އަބުރުގާ ހިތްވަރުގައި ގާބިލުކަމާއި ހުރުމަށްވެ. ކަރުހައްކަމުގައި ހުރިހާ މުންޖިހާ ހިތްވަރުގައި މިނުވަ ފެނި ފެންވަރު ހުރުމަށްވެ. ސަލާމަތުމަކާ ދަރުނިވަނި ތިމާގެ ބަޔާފު އަސްބީހާ ހަމަޖެހުމާ އިހަށް އެހެންހެން ތަމްރާރަށް ހުރުމަށްވެ. ސިކުނޑީގެ ޒުވާނު ޖިބްރާއިލު، ވަލުބީރު އަރުގައި އަތް ދުންފަތުގެ އިސްތިއުމާލު ނުކުރަނީ ކީއްވެގެންތޯއެވެ؟ الله އެންގެވީއެވެ. އޭނާއަށް ފުރަތަމަ އެހެން މިހަކު ނުކުރެވެ. މިއީ އިންސާނާގެ އީމާންކަމުގެ ބަރަކާ އިލްމީކަންކަމެވެ. އޭނާގެ އަޖުރު ވަރުގަދަކަން ދައްކާދޭ ކަމެކެވެ.

4- ރޯދަވެރިޔާ ކާންދޭ ދުވަހަކު ރޯދަ ފުރިހަމަ ކުރާނިސްދު އޭނާއަށް ލިބޭ އުފާވެގެ ސިއްރަކީ މިއީއެވެ. ޙަދީޘުގައި ރަސޫލާ ﷺ ބަޔާންކުރައްވައެވެ. ((لِلصَّائِم فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهما إذَا أَفْطر فَرِحَ بِفطْرِهِ وإذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِه –"3" ރޯދަވެރިޔާއަށް ދެ އުފާވެއް ލިބިގެންވެއެވެ. ރޯދަހާއި ރޯދަ ވީއްލާއިރު ލިބޭ އުފާވެރިކަމާއި އޭނާގެ ވެރި ރަސްކަލާނގެ ބައްދަލުކުރާ ދުވަހު ރޯދައިގެ ސަވާބުން ލިބޭ އުފާވެއެވެ)).

5- ރޯދަހިފުމަކީ ކެތްތެރިވުމަށް އާދަކުރުވާ ތަމްރީނެކެވެ. މިގޮތުން ޙަދީޘް ރަސޫލާ ﷺ ރޯދަމަހަށް (ނުވަތަ ރަމަޟާން މަހަށް) ކެތްތެރިކަމުގެ މަސް ވިދާޅުވިއެވެ. ޙަދީޘް ރަސޫލާ ﷺ ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. ((صَوْمُ شَهْرِ الصَّبْرِ وثَلاَثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ يُذْهِبْنَ وَحَرَ الصدر –"4" ކެތްތެރިކަމުގެ މަހުގައި ރޯދަ ހިފުމާއި އެހެން ކޮންމެ މަހަކު ތިން ދުވަހު ރޯދަހިފުމަކީ ހިތުގެ ވަސްވާސްތައް ފިލުވާލަދޭނެ ކަމެކެވެ. ނުވަތަ އެއީ އެހެން މީހުންނަށް ހަސަދަވެރިވުމާއި ނިކަމެތިކުރުމުން ދުރުކުރުވާނެ ކަމެކެވެ.

ޙަދީޘް ރަސޫލާ ﷺ ބަޔާންކުރެއްވި ގޮތުގައި ((الصِّيَامُ جُنَّةٌ- ރޯދައަކީ ތައްޓެކެވެ.)) އެބަހީ ރޯދަހިފުމަކީ ދުނިޔޭގެ ކުށް ފާފަތަކުން އަހަރެމެންގެ ނަފްސާއި ހިތްވަރުގެ ނަފްސާނީ ގޯސްކަމުން ރޯދަވެރިޔާ ހިމާޔަތް ކުރަނީ ރައްކާތެރިކޮށްދޭ ތަކެތިއެވެ. އަދި ޙަދީޘްގައިވާ ގޮތުގައި ((ރޯދައަކީ ތައްޓެކެވެ. އަދި އެއީ ދުނިޔޭގެ ޙައްޤުތަކުން ޙިމާޔަތްކުރާ ދޯލެކެވެ.)) މިސާލު އެހެންގޮތަކުން ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. ((الصيام جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ كَجُنَّةِ أَحَدِكُم مِنَ القِتَال –"5" ރޯދައަކީ ނަރަކައިން ސަލާމަތްވުމަށް ލިބިގެންވާ ތައްޓެކެވެ. އެއީ ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިން މީހަކު ހަނގުރާމައިގައި ދިފާޢުވުމަށް ގެންގުޅޭ ތައްޓެއް ފަދަ އެއްޗެކެވެ)).

-4 އެންމެންވެސް އެއްބަސްވާ ގޮތުގައި އިންސާނާ ފާވެއްދުމަށްޓަކައި، އާދާ މަގު ފުރުއްދުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތާ ބޭނުންކުރާ އެންމެ ނުރައްކާތެރި ހަމަތަކަކީ ޖިންސީ އަރިޒާއެވެ. ހެޔޮނުވާ ބަޔާއި ފާޙިޝް ބޮޑު ގޮތުގައި އިންސާނާގެ ކޮންމެ ސުލޫކަކީ ޖިންސީ އަރިޒާއާ ގުޅިފައިވާ ކަމެކެވެ. ހެޔޮނުވާ މާއްދީ ޖަރީމާތަކުން ހެޔޮނުވާ މުޖުތަމަޢުތަކުގައި ފެތުރުމުގާ ބަދުއަޚްލާޤީ ބަލިތަކުގެ ސަބަބަކީ ޖިންސީ އަރިޒާގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ރިޢާޔަތްކުރަނީ މިނިވަން ކަމާއި ދަރުނަރުވަރެވެ. **ނިކާހަކީ މި ޝަރީޢަތުގައި ކަނޑައެޅުނު ކުރުމުގައި މުހިންމު ހަމަކުރަން ކުޅަދާނަކަމެވެ.** މި އަރިޒާ (اللهُ ވަޒަންކުރުވައްދަވާފައި) ކަނޑައެޅުއްވި ކުރުވައްދަވައި އިންސާނާގެ އުފެދުމުގައި ސުލޫކާ ހަމަހަމަކުރެވޭން ދެއްކެވެ. މިހެންވެ ނަބިއްޔާ ރަސޫލާ މިއައުމަތުގެ ޒުވާނުންނަށް ކާވެނިކުރުމަށް ގޮވާލެއްވިއެވެ. އެއީ ކާވެނި ކުރުމުގެ ތަނަވަސްކަން ލިބިގެން ވާނަމައެވެ. ކާވެނި ކުރުމަށް ނުކުޅެދޭ ފަރާތްތަކަށް މީހުންނަށް ނަބިއްޔާ ރަސޫލާ ﷺ އިރުޝާދު ދެއްވީ ރޯދަ ހިފުމަށެވެ. އެކަމަށްވާން ރޯދަހިފުން އެންމެ ސަބަބު ބަދަލުކުރާ ކޮންޓްރޯލްކުރުން ބާރިކަށަވަރުކުރުއްވާފައެވެ. ((فإنه لَهُ وِجَاء)) –“6” ޔަޢުނީ ހަމަކަށަވަރުން އެއީ ޝަހުވަތް ކޮންޓްރޯލް ކުރާ ބަލިކަށި އެއްކަލަވެ.)) މިހެން އަނގަނީ ޖިންސީ އަރިޒާތަކާ ފުރުޅު ދަށުކުރާ އަ ޖިންސީ ކަންތަކާ ކޮންޓްރޯލް ކުރުމަށް ވެއެވެ. މިއީ ބޭނުން ވެއެވެ.

- “1”الذاريات : 56

- “2”البحر الزخار المعروف بمسند البزار ٣٢/١٥

- “3”أخرجه البخاري (٧٤٩٢) واللفظ له، ومسلم (١١٥١)

- “4”أخرجه البخاري في «التاريخ الكبير» (٢٣٩/٧)، والبزار كما في «مجمع الزوائد» للهيثمي (١٩٩/٣)

- - “5”رواه أحمد والنسائى وإبن ماجه وابن خزيمة وابن حبان

- “6”أخرجه البخاري (٥٠٦٥)، ومسلم (١٤٠٠)، وأبو داود (٢٠٤٦)، والترمذي (١٠٨١)، والنسائي (٣٢٠٧) وابن ماجه (١٨٤٥)، وأحمد (٣٥٩٢)